

AG EN NBA HALEN BANDEN NAUWER AAN

'We hebben elkaar nodig'

“De samenwerking kan niet meer vrijblijvend zijn”, zeggen de voorzitters van het Actuariel Genootschap en de NBA. “Actuarissen en accountants hebben elkaar nodig.” Een gesprek over imago, het maatschappelijk debat en elkaar opzoeken. “De maatschappij vraagt erom.”

TEKST: PAUL JURRIËNS* | BEELD MARJA BROUWER

Actuarissen en accountants moeten nauw samenwerken bij pensioenfondsen en verzekeraars. In ieder geval bij certificering. Al meer dan twintig jaar spannen het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG) en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zich dan ook in om die samenwerking te bevorderen. Het platform waarop dat gebeurt, is vorig jaar beter geborgd in zowel het AG als de NBA. Gelinkt aan commissies, zo gezegd. Tegelijkertijd kreeg het platform een nieuwe naam: PAA (zie kader).

“Financiële onderwerpen en hun risico’s staan volop in de spotlights”, verklaart voorzitter Huub Wieleman van de NBA. “De samenleving wil betrouwbare financiële informatie. Dan is het verstandig om te laten zien waar we beiden voor staan.”

“We hebben elkaar nodig”, concludeert AG-voorzitter Jan Kars. “Gebleken is wel dat je niet vanuit een beperkte blik naar financiële risico’s kunt kijken. Vandaar dat samenwerking nodig is. De maatschappij vraagt erom.”

Haal- en brengplicht

De actuaris gaat als eerste over belangrijke posten bij pensioenfondsen en verzekeraars. Met name over de vraag of de voorzieningen toereikend zijn. De berekeningen daartoe gebruikt de accountant weer om de jaarrekening te controleren.

Wieleman: “Daarbij rijst de vraag of hij het allemaal wel begrijpt. Daar is interactie met de actuaris uitermate belangrijk. Welke sterftetabellen en rekenrentes hanter je bijvoorbeeld. Hoe uitgebreid ben je vervolgens in de toelichting daarop? Daarover moet je met elkaar nauw schakelen om zeker te stellen dat de juiste bevindingen juist worden gerapporteerd.”

Kars: “Een potentieel knelpunt hierin is dat je elkaar te

laat opzoekt. Dan krijg je onnodige discussies en wordt het spannend als je vlak voor de vaststelling van de jaarrekening staat. Als we bijvoorbeeld de sterftetabellen gaan veranderen, terwijl we dat vooraf niet hebben aangekondigd, dan komt dat als een vervelende verrassing voor de accountant.”
Wieleman: “Kleine wijzigingen in die tabellen hebben grote gevolgen voor de cijfers, de uitkomsten van de berekeningen van de voorzieningen.”
Kars: “Als dergelijke veranderingen eraan komen, moet je vooraf met elkaar in overleg.”

Dat gebeurt nog onvoldoende?

Kars: “Dat is te stellig. Er zijn momenten dat het te laat gebeurt.”

Bij wie moet het initiatief liggen?

Kars: “Het is een haal- en brengplicht. De samenwerking moet van beide kanten komen.”

PAA

Het Platform Accountants Actuarissen (PAA) is de opvolger van het PCNA: Platform Commissie van het Koninklijk NIVRA en het AG. Het PAA bestaat uit drie accountants en drie actuarissen. Ongeveer drie keer per jaar vergaderen ze over onderwerpen die beide beroepsgroepen raken. Het doel is beide beroepsgroepen beter te laten samenwerken.

HUUB WIELEMAN: 'HET ZOU INTERESSANT ZIJN ONZE ZIENSWIJZEN OP RISICOMANAGEMENT TE COMBINEREN IN EEN GEZAMENLIJK RAPPORT.'

JAN KARS: 'EEN POTENTIEEL KNELPUNT IS DAT JE ELKAAR TE LAAT OPZOEKT.'

Procedures en cijfers

Volgens sommige criticasters kunnen accountants en actuarissen maar moeilijk tot elkaar komen. De eerste zou de wereld hoofdzakelijk vanuit de juridisch-fiscale invalshoek bekijken. De tweede vanuit het bedrijfs-economisch kader.

Wieleman: "Dat vind ik wat kort door de bocht. De accountant wordt wél gedreven door het jaarrekeningen-

recht. Is alles gedaan volgens de procedures? Voldoet de toelichting eraan? En zijn in het jaarrekeningrecht opgenomen bedrijfseconomische principes gevolgd? Actuarissen zijn de kwantitatieve experts. Jullie zitten op de cijfers en de sommen.”

Kars: “Klopt. Ieder heeft zijn expertise. We vullen elkaar aan en hebben allebei onze beperkingen. Vandaar dat we elkaar nodig hebben.”

Wieleman: “Er spelen overigens geen grote issues tussen beide beroepsgroepen. Ik zie ze ook niet ontstaan. Ik zie wel iets anders. Bij beide beroepsgroepen is risicomanagement een hoofdonderwerp. Maar hebben wij het dan over hetzelfde? Ik denk dat we beide perfecte rapporten over risicomanagement kunnen maken, maar dat deze totaal verschillend zijn. Bij actuarissen gaat het meer om kwantitatieve aspecten, kwaliteit van modellen enzovoorts. De accountant kijkt ook naar de risicofactoren, zonder precies te zeggen wat het effect ervan is. Het zou interessant zijn om die zienswijzen op risicomanagement te combineren in een gezamenlijk rapport.”

Kars: “Dat lijkt me super. Bij verzekeraars bestaan er al gezamenlijke rapportages over risico’s. Er wordt dan multidisciplinair opgetrokken. Daardoor ontstaat er

WIELEMAN: ‘IK BEN ALTIJD JALOERS OP HET ANALYTISCH VERMOGEN VAN ACTUARISSEN.’

Jan Kars en Huub Wieleman

Jan Kars is sinds mei 2013 voorzitter van het Actuarieel Genootschap. Van 1981 tot 2011 deed hij als managing partner bij Hewitt Associates, de grootste HR-outsourcing en consultancy firma ter wereld, dertig jaar lang advieservaring op. Sinds 2011 heeft hij zijn eigen adviespraktijk.

Huub Wieleman was van 2008 tot en met 2012 bestuurslid van het NIVRA. In december 2012 volgde het voorzitterschap. Dat zet hij sinds juni 2013 voort in de nieuwe beroepsorganisatie NBA. Wieleman is sinds 1983 accountant bij Deloitte Accountants. Controleopdrachten heeft hij onder meer bij beursgenoteerde ondernemingen en in de non-profit sector.

een wisselwerking tussen controlling, actuarial en accountancy. Maar een gezamenlijk risicorapport voor beide beroepsgroepen... Laten we daar inderdaad nog eens een nadrukkelijker gesprek over hebben.”

Beeldvorming

Om verschillende redenen staat de publieke opinie bij beide beroepsgroepen hoog op de agenda. Zwart-wit zou je kunnen zeggen dat accountants regelmatig negatief in het nieuws opduiken. Actuarissen daarentegen ontbreken te vaak in het maatschappelijk debat in de media over voor hen relevante onderwerpen. Met als gevolg onbekendheid of op zijn minst een vaag profiel. Wat zouden zij elkaar adviseren om het imago op te krikken?

Kars: “Als er in Nederland iets mis is, wordt automatisch een schuldige gezocht. Bij financiële debacles komt de accountant vaak ook bovendien. Daarbij is het vaak onduidelijk welke rol deze heeft. Die zou je beter uit kunnen leggen, zodat de buitenwereld begrijpt wat je van de accountant mag verwachten.”

Wieleman: “Als gevolg van de financieel-economische crisis is de tolerantie op fouten enorm afgenomen. Daarom trekt de NBA de touwtjes strak aan. Daartoe voeren we een aantal plannen uit die bij moeten dragen aan een positieve beeldvorming. Ten eerste willen we een hoger en actueel kennisniveau. Alle accountants die jaarrekeningen aftekenen, moeten daarom een verplichte kennistoets afleggen. Ten tweede hebben we een verplichte dossiermonitoring ingesteld. Het dossier van een controlerend accountant wordt nog eens extra beoordeeld door een onafhankelijke derde. Ten derde krijgen de accountants een verplichte communicatietraining met als thema: ‘zeg wat je ziet’. Dus niet schrikken en bang zijn als je iets constateert wat niet door de beugel kan, maar flink zijn en de vervelende boodschap open en zakelijk presenteren. Daar zit namelijk iedereen op te wachten. Misschien zitten hier ideeën tussen waarmee actuarissen ook wat kunnen doen.”

KARS: 'IN DE MEDIA VERKEREN WE NOG IN EEN TUSSENFASE, TUSSEN GEVRAAGD WORDEN EN ZELF EEN PLEK ZOEKEN.'

Kars: "We zijn momenteel de opleiding enorm aan het vernieuwen. En voor de bestaande actuarissen hebben we permanente educatie, op basis van wat de opleiding beschikbaar stelt. Daarbij kunnen we modules verplicht stellen. Nu ik dit zo hoor, ben ik er voor om dat ook meer te gaan doen."

In het nieuws

Wat kan het AG doen aan een duidelijker profiel van de beroepsgroep?

Kars: "Actuarissen zijn van nature wat bescheidener. Bovendien is onze beroepsgroep veel kleiner dan die van de accountants. Niettemin zijn we een inhaalslag aan het maken. Om een voorbeeld te geven: we mobiliseren onze actuarissen om op middelbare scholen uitleg te gaan geven over hun vak en wat daar zo leuk aan is. Het grappige is dat er al jarenlang heel veel actuarissen uit Volendam komen omdat een leraar daar het actuariaat enorm promoot onder zijn leerlingen."

Wieleman: "Dat jullie bekendheid minder hoog is, heeft er misschien ook wel mee te maken dat actuarissen degelijk werk leveren. Dat mag ook gezegd worden. Daardoor komen jullie niet zo veel in de publiciteit. Momenteel zijn accountants veel in het nieuws. Maar dat komt vooral omdat een aantal dingen is misgegaan."

Wat doen jullie nog meer om die reputatie bij te stellen?

Wieleman: "Per sector brengen we uit alle hoeken en gaten accountants bij elkaar. We laten ze brainstormen over de risico's van hun sector, zoals banken, gezondheidszorg en transport & logistiek. Uiteindelijk leidt dat tot een cumulatie van kennis, neergelegd in publieke management letters, waar bedrijven in de desbetreffende sector iets mee kunnen. Zodoende dragen we bij aan de samenleving en helpen we accountants in de praktijk. De NBA heeft al een aantal van dergelijke brochures uitgebracht. Ik denk dat daar voor jullie kansen liggen om nog meer te werken aan het beeld naar buiten."

Kars: "We zijn daar druk mee bezig. In de media verkeren we nog in een tussenfase, tussen gevraagd worden en zelf een plek zoeken. Je moet ook niet te opportunistisch zijn om maar bekend te willen zijn. Daarentegen is enige bekendheid noodzakelijk om gevraagd te worden."

Als in maatschappij en politiek bepaalde discussies in onze ogen niet geheel goed verlopen omdat informatie ontbreekt, dan pakken wij als beroepsorganisatie die handschoen op. Bijvoorbeeld over de waardering van pensioenen of over Solvency II."

Analytisch vermogen

Wieleman, wat zouden jullie willen overnemen van de beroepsgroep actuarissen?

Wieleman: "Ik ben altijd jaloers op hun analytisch vermogen."

Kars: "Dat hoor ik graag."

Wieleman: "Ik zou willen dat accountants daar iets meer van mee konden krijgen."

Vise versa?

Kars: "We brengen onze skills nog onvoldoende in de praktijk. We zijn gespecialiseerd in risico's binnen de financiële sector. Maar bij banken zijn we nog nauwelijks betrokken. Daar zouden we best wat kunnen betekenen vanuit ons analytisch vermogen. Wat dat betreft zijn we enigszins jaloers op accountants, die zichzelf veel beter in beeld brengen."

Wieleman: "Jullie zijn af en toe te bescheiden. De hele debetkant van de balans is een enorm werkveld voor jullie."

Kars: "Klopt. Geen enkel ander beroep krijgt daarover kennis mee vanuit de opleiding. Daar ligt voor ons een kans."

Is het nou Platform Accountants Actuarissen of Actuarissen Accountants?

"Net wie het vraagt", reageert Wieleman lachend en laconiek.

Kars: "Laten we met duizend actuarissen en vijftienhonderd leden bescheiden zijn." □